

הלכות ברכות שבסעודה קעזקעה תצא

ממנה לגמרי ואפילו אמרו תנו ונברך עד שיטלו מים אחרונים או שיטול כוס ברכת המזון כמו שיתבאר בס' קע"ט צ"ח:

קעה איזה דברים קרויים הפסק בסעודה ובו מ' סעיפים:

א היה אוכל בחדר זה (א) ונטל המאכל בידו והלך לחדר אחר לאכול צריך לחזור ולברך א' שכיון שעמד והלך למקום אחר עמידתו זו היא גמר אכילתו וזו אכילה אחרת היא וטעונה ברכה בתחלה ב' אע"פ שלא הסיר דעתו בינתיים ג' ואפילו חזר למקומו לאכול צריך לחזור ולברך ד' שכיון ששינה מקומו בינתיים הפסיק אכילתו ה' אבל בחדר אחד מזוית לזוית אינו נקרא שינוי מקום ו' אפילו הוא טרקלין גדול ז'.

ואם מתחלה כשבירך בחדר זה היה בדעתו לשנות מקומו מחדר לחדר באמצע אכילתו ח' אפילו אוכל בחדר השני מאכל אחר שברכתו כברכת הראשון ט' א"צ לחזור ולברך.

והוא שיהיו שני החדרים בבית אחד אבל מבית לבית או אפילו מבית לחצר אין דעתו מועלת כלום י' אפילו נטל המאכל בידו כשהולך וחוזר ואוכלו בלא היסח הדעת בינתיים י"א.

ומכל מקום אם במקום שאוכל יכול לראות את מקומו הראשון שאכל שם י"ב אפילו דרך חלון ואפילו מקצת מקומו י"ג אין צריך לחזור ולברך אפילו מבית לחצר י"ד ואפילו לא היה בן בדעתו כשבירך ט"ו ואפילו על מאכל אחר שברכתו כברכת הראשון אם היה בדעתו לאכול כשבירך כמו שיתבאר בס' ר"ן ט"ז:

קונטרס אחרון

(א) ונטל המאכל בו' דהא בדברים שאין טעונין פ' עסקינן. ועיין סי' ר"ו סעיף ה' י"ד דאם לא היה לפניו מאותו המין צריך לברך אם לא היה דעתו אפילו בלא שינוי מקום ט"ו, וא"כ מה קמ"ל רב חסדא כ', אלא על כרחך כמ"ש כ"א, ואתי שפיר דמהני דעתו אפילו לדעת הרא"ש כ"ב בפירוש הירושלמי ברכות פ"ו ה"א מאן דנסיב תורמסא כו', עיין שם סימן ר"ו ס"ו כ"ג:

יא ראה קונטרס אחרון ס"ק א. וכ"ה בלוח ובסדר ברה"ג שם.

יב ראב"ד הל' ברכות פ"ד ה"ג. מ"א ס"ק ב. וכלקמן סי' רעג ס"ב - לענין קידוש, וברלקמן רס"י קצה לענין זימון. וראה גם לקמן סי' קפד סוף ס"א.

יג מ"א סי' רעג סק"ג, ולקמן שם ס"ב - לענין קידוש.

יד מור סי' רעג בשם הרב שר שלום - לענין קידוש. וכ"ה במגיד משנה הל' שבת פכ"ט ה"ח בשם הגאונים. שו"ע

שם ס"ב. וראה גם לקמן סי' קפד סוף ס"א. וכ"ה בלוח ברה"ג

שם ה"ב. סדר ברה"ג שם ה"ב. וראה לקמן סי' קצה ס"א

גבי צירוף לזימון ובס' רעג ס"ב לענין קידוש במקום סעודה

דהוא הדין מבית לבית. וראה ברי השלחן סי' נז ס"ק ב. העו"ב תשכו ע' 47.

טו משמעות המ"א סק"ב.

טז סעיף ט. וכ"ה בלוח ובסדר ברה"ג שם.

יז ברכה לאחרים במקומם, וברלקמן ס"ג.

יח ולקמן שם ס"ט. וראה יגד"ת (ג.י.) חוב' יב ע' כט.

יט ראה גם לקמן ס"ט גבי היה בגן ורצה לאכול מפירות כל אילן, וש"נ.

כ פסחים קא, ב.

כא דמירי שנטל המאכל.

כב ברכות פ"ו סי' כ.

כג ולקמן שם ס"א.

צח שם נתבארו פרטי דין אמר בואו ונברך (ס"בד), ודין נטל הכוס או נטל מים אחרונים (ס"ה). וראה מגניי השלחן שם.

סימן קעה

א פסחים קא, ב. לפירוש התוס' שם ע"א ד"ה אבל. ולגירסת הרא"ש פסחים פ"י סי' ה. רמב"ם פ"ד מהל'

ברכות ה"ה. מור. רמ"א סוף ס"א. מ"א סק"ד. וכ"ה בלוח ברה"ג פ"ו ה"א. סדר ברה"ג פ"ט ה"א.

ב רש"י ורשב"ם פסחים שם ד"ה בדברים.

ג משמעות הגמ' שם. וראה קונטרס אחרון ס"ק א.

ד גמ' שם. רמב"ם שם ה"ג. ר"ן פסחים שם ד"ה אבל מפינה. שו"ע ס"א.

ה רמב"ם שם ה"ה. שו"ע ס"ב.

ו תוס' פסחים קא, א ד"ה אבל. רמב"ם שם. רא"ש שם. מור ושו"ע ס"ב. מ"א סק"ד.

ז מור ושו"ע סי' רעג ס"א. וראה גם לקמן שם ס"ג. לקמן סי' קפד סוף ס"א. והיינו אפילו יש מקום גבוה באמצע

שאינו יכול לראות משם מקומו הראשון, כדלקמן ס"ט וש"נ.

ח רמ"א סוף ס"א. וברלקמן סי' רעג ס"ב לענין קידוש, וש"נ.

ט כדלקמן סי' רו ס"ט.

י רמ"א שם. וברלקמן סי' רעג ס"ב לענין קידוש, וש"נ.

תצב הלכות ברכות שבסעודה קעה

ב וכל זה ביחוד או בבני חבורה ועקרו כולם ממקום למקום אבל אם הניחו מקצתם במקומם אפילו אחד מהם והשאר הלכו כולם¹³ אפילו לבית אחר אפילו אינו סמוך לבית זה כשהם חוזרים א"צ לברך על מה שיאכלו כאן כאלו לא עקרו ממקומם כלל בינתיים כיון שהניחו מקצת חבריהם נשארה קביעותם כאן ואין זו עקירה¹⁴.

אבל אם רוצים לאכול במקום שהלכו צריכים לברך ואין מועיל מה שהניחו מקצת חבריהם בחדר זה למה שיאכלו בחדר אחר¹⁵:

ג וכל זה בדברים שאין טעונים ברכה לאחריהם במקומם¹⁶ כגון כל אוכל ומשקה שברכתם האחרונה היא בורא נפשות רבות¹⁷ שא"צ לברך ברכה אחרונה במקום אכילה או שתיה אלא רשאי לעמוד ממקומו קודם שיברך ולילך למקום אחר לברך שם לפיכך עמידתו ממקומו לילך זהו גמר סעודתו וכשחוזר ואוכל או שותה במקום אחר או לאחר שחזור למקומו סעודה אחרת היא וטעונה ברכה שנית¹⁸ אע"פ שלא בירך עדיין ברכה אחרונה על סעודה הראשונה.

אבל דברים הטעונים ברכה לאחריהם במקומם כגון פת או אפילו מעשה קדרה מחמשת המינים או אפילו פירות מז' המינים¹⁹ ויין²⁰ שברכתן האחרונה הואיל והיא מעין ג' ברכות של ברכת המזון היא חשובה להצריך ולברך במקום אכילה או שתיה כמו ברכת המזון לפיכך כשהוא עומד ממקומו לילך למקום אחר אין עמידתו גמר סעודתו שהרי צריך הוא לחזור למקומו לברך ברכה האחרונה²¹ לכן כשחוזר ואוכל ושותה אפילו במקום אחר על דעת סעודתו הראשונה הוא אוכל משום לסיים סעודתו ואצ"ל כשחוזר למקומו²² וא"צ לברך בתחלה אפילו לא הניח מקצת חבריהם²³.

והוא שאכל כבר כזית אבל פחות מכזית דינם כדברים שאין טעונים ברכה לאחריהם במקומם²⁴.

ויש אומרים²⁵ שמין דגן לכד טעון ברכה לאחריו במקומו מפני חשיבותו שנקרא מזון ויש אומרים²⁶ פת בלבד ולכתחלה יחמיר בכל שבעת המינים לברך במקומו וכן בדיעבד אם שינה מקומו א"צ לחזור ולברך שספק ברכות להקל²⁷:

לב רש"י ורשב"ם שם.
לג רשב"ם שם ד"ה קשיא. רמ"א ס"ב. וכ"ה בלוח ברה"ג שם ה"ד. סדר ברה"ג שם ה"ד. וראה העו"ב (ירות"ו) ח"ז ע' שלה.
לד ברייתא פסחים שם ודף קב, א. רשב"ם שם ד"ה א"ד יהודה. רמ"א שם.
לה משמעות הגמ' פסחים קא, ב כשהן יוצאין כו'. ועיי' רש"י ורשב"ם שם ד"ה מדקתני ועקרו כו' עדיין היו צריכים כו', וכחאי גוונא כתב הר"ן פסחים שם ד"ה מיתבי ע"ש. מ"א סי' רי סוף ס"ק א. אליה רבה (כאן) סוף ס"ק ד. וכ"ה בלוח ובסדר ברה"ג שם. וראה לקמן ס"ח שגם כזה לא היו הפסק אלא כשיצא והפליג בדברים.
לו רי"ף פסחים שם. תוס' פסחים שם ד"ה אלא. רא"ש שם. רמב"ם. דיעה הב' בטור ושוע"ע שם. וכ"ה בלוח ברה"ג שם המ"ו. סדר ברה"ג שם המ"ו.
לז רשב"א ברכות נג, ב ד"ה מחלוקת. והגהות מיימוניות. רמ"א ס"ה.
לח מ"א סקי"ב. וכ"ה בלוח ובסדר ברה"ג שם.

כד ברייתא שם קא, ב (ראה מ"א ס"ק ג שביאר ההוכחה מהגמרא וברייתא). הגהת סמ"ק סי' קנא. אור זרוע סוף סי' קנת. רמ"א ס"ב. וכ"ה בלוח ברה"ג פ"ו ה"ג. סדר ברה"ג פ"ט ה"ג.
כה ר"ן פסחים שם ד"ה מיתבי. לבוש ס"ב.
כו מ"א סק"ו. וראה גם לקמן ס"ד. ובסדר ברה"ג שם: בבית זה ... בבית אחר.
כז רב זוטא שם קא, ב. תוס' שם סוף ד"ה כשהן (שפסקו כרב חסדא). רשב"ם שם קב, א ד"ה ה"ג תניא כוותיה דרב חסדא. רא"ש פסחים פ"י סי' ו. מור. רמ"א ס"ב. וראה לקמן ס"ח דעת החולקים. וראה לוח ברה"ג פ"ו ה"ד, וסדר ברה"ג פ"ט ה"ד, שלא הביא כ"א דיעה הא' שלפנינו.
כח ורשב"ם שם ד"ה בדברים.
כט כדלעיל ס"א וש"נ.
ל רש"י ורשב"ם פסחים שם ד"ה אבל. רמב"ם הל' ברכות פ"ד ה"א. דיעה הא' בטור ושוע"ע ס"ה. וכ"ה בלוח ברה"ג שם המ"ו. סדר ברה"ג שם המ"ו.
לא תוס' שם ד"ה אלא בשם רשב"ם.

הלכות ברכות שבסעודה קעה

תצג

1234567

ד ואפילו הלך בתוך הסעודה לכית אחר ואוכל ושותה שם דברים שאינם מפלים לסעודה לענין ברכה ראשונה והוצרך לברך עליהם בבית הראשון כמו יין ופירות⁷⁵ כיון שהם מפלים לענין ברכה אחרונה ונפטרים בברכת המזון על דעת סעודתו הראשונה הוא אוכל ושותה ואין צריך לברך עליהם שם⁷⁶ אפילו לא אכל שם פת ואפילו לא היה בדעתו כשבירך המוציא לשנות מקומו באמצע סעודתו.

ואם אוכל שם פת מברך ברכת המזון במקום שגומר אכילת הפת כמו שיתבאר בס' קפ"ד א.

ומכל מקום לכתחלה אסור לעקור כלל ממקומו עד שיברך ברכת המזון תחלה⁷⁷ אם לא היה כן בדעתו כשבירך המוציא⁷⁸ שכל דבר הטעון ברכה לאחריו במקומו מפני חשיבותו טעון לברך אחריו קודם שיעקור ממקומו (שכמו שמועלת חשיבותו שלא לברך במקום אחר כך מועלת חשיבותו לברך קודם שיעקור למקום אחר ואף שיאכל גם במקום השני ויברך שם מה מועיל זה לאכילה הראשונה שהיתה טעונה ברכה במקומה לכתחלה קודם שיעקור משם משום חשיבותו⁷⁹.

אלא שאם כבר עקר א"צ לחזור ולברך שבוה לא יתקן מה שעוית בעקירתו אלא משום שצריך לברך במקום אכילה אוכל הוא מעט במקום השני ומברך⁸⁰.

אבל לכתחלה לא יעקור בלא ברכה ואפילו אם הניח מקצת חבירים שאין זו עקירה אם היה עתיד לחזור אליהם מכל מקום כשהולך לגמור סעודתו בבית אחר הרי הוא עוקר מחבורתו⁸¹.

אבל אם הולך על דעת לחזור למקומו לגמור סעודתו אין זו עקירה בדברים הטעונים ברכה לאחריהם במקומם אפילו לא הניח מקצת חבירים ומכל מקום צריך שילך על דעת לאכול שם כמו שיתבאר⁸².

ואפילו הולך שלא על דעת לחזור) אם מתחלה כשבירך המוציא היה בדעתו לגמור בבית אחר מותר⁸³ שהרי מתחלה לא קבע במקום זה כל סעודתו וכמו שנוהגים הולכי דרכים שאוכלים דרך הילוכם ויושבים ומברכים⁸⁴ במקום סיום אכילתם⁸⁵ מפני שלכך נתכוונו מתחלה שלא לקבוע מקום לאכילתם במקום שבירכו המוציא והתחילו שם לאכול⁸⁶:

ראה יגדית (ג.י.) חוב' יב ע' כמ. העי"ב (ירות"ו) ח"ז ע' שלו ואילך.
מג ב"ח שם. מ"א שם. וכדלקמן בסוף הסעיף ושי"נ.
מד וראה לקמן ס"ו: איסור גמור הוא מדברי סופרים...
אינו איסור ברור, שיש לומר שאין זו עקירה... יש לומר שאף שהכל סעודה אחת היא מכל מקום בשני מקומות היא.
מה כדלקמן ס' קפד ס"א ושי"נ.
מו מ"א סק"ו. וכדלעיל ס"ב.
מז סעיף ה.
מח רמ"א סוף ס"א (ראה מ"מ וציונים). ב"ח שם. מ"א סק"ח. וראה גם לקמן ס' קפד שם. ס' תפד שם. וכ"ה בלוח ברה"נ שם הי"ו. סדר ברה"נ שם הי"ז.
מט ראה לקמן ס' קפג סוס"ב.
נ רמב"ם הל' ברכות פ"ד ה"א. שו"ע ס"ד.
נא מ"א סק"א.

לט תוס' פסחים קא, ב סד"ה אלא (ושם: "יין או מים").
ב"י שם. מ"א סק"ו. וכ"ה בלוח ברה"נ פ"ו ה"ז. סדר ברה"נ פ"ט ה"ז (ושם: "כגון פירות"). וראה מ"מ וציונים.
מ תוס' שם. מ"א שם. וכ"ה בלוח ובסדר ברה"נ שם, והכוונה לברכה ראשונה. אבל בלוח התקין לדפוס הראשון הגיה כאן: ברכה אחרונה. ובקונטרס השלחן הגיה: ברכה ראשונה.
מא סעיף א. וכ"ה בלוח ובסדר ברה"נ שם.
מב ר"ן פסחים שם ד"ה מיתבי. כל בו (הובא כבי"ד) ד"ה וכתב הכל בו. והוא באבודרהם סוף סדר הגדה ופירושה). והיינו לא רק כשדעתו לחזור למקום הראשון ולא לאכול במקום השני, דאסור ממעם שמא ישכח לחזור למקומו (כדלקמן בסמוך ושי"נ), אלא אף כשדעתו לגמור סעודתו במקום השני ולא לחזור למקום הראשון, ממעם האמור כאן (וראה גם לקמן ס' קפד ס"א). תשו' רמ"א ס' א. ב"ח ד"ה ומ"ש הרב. מ"א סק"ח. וכ"ה בלוח ברה"נ שם ה"ו. סדר ברה"נ שם ה"ז. וכיאר שני האיסורים האלו

תצד הלכות ברכות שבסעודה קעה

ה וכל זה כשהולך לבית אחר לאכול שם אבל אם אינו הולך לאכול שם אע"פ שהיה בדעתו מתחלה לילך שם אסור לו לעקור ממקומו עד שיברך ברכת המזון^ב ואפילו הניח מקצת חברים^ג גזירה שמא ישכח מלחזור למקומו לברך^ד משא"כ כשהולך לאכול שם שמברך במקום שגומר סעודתו אם שוכח לחזור למקומו^ה ואין לחוש אלא לעקירה ממקום אכילה בלא ברכה אם אין דעתו לחזור למקומו ולברך ולא היה דעתו על זה מתחלה:

ו וכל זה כשהולך לדבר הרשות או אפילו לדבר מצוה שאינה עוברת אבל לצורך מצוה עוברת^ו כגון לקראת חתן או לקראת כלה^ז או לבית הכנסת להתפלל עם הצבור^ח מותר לילך ולברך ברכת המזון כשיחזור ואפילו לא הניח מקצת חברים שאין להניח מצוה עוברת משום חשש שמא ישכח^ט.

ז ואפילו לעקור בסעודתו מבית לבית ולברך ברכת המזון בבית האחרון ולא היה דעתו על זה מתחלה מותר לצורך מצוה עוברת כגון לברך שם בוימון^י כמ"ש בס"י תע"ט^{יא}.

ח ואע"פ שלעקור קודם ברכת המזון שלא על דעת לחזור למקומו ולברך אין האיסור משום חשש שמא ישכח אלא איסור גמור הוא מדברי סופרים^{יב} ואין עוברין אפילו על איסור קל של דבריהם משום מצוה עוברת מכל מקום כיון שדעתו לאכול בבית אחר ולברך שם אינו איסור ברור שיש לומר שאין זו עקירה שהרי כשחזור ואוכל בבית שני א"צ לברך בתחלה מפני שעל דעת סעודתו הראשונה הוא אוכל לסיים סעודתו והכל לסעודה אחת היא נחשבת כמו שנתבאר^{יג}.

ט אלא לפי שיש חולקין על זה כמו שיתבאר^{יד} ולדבריהם האיסור ברור^{טו} וגם לפי סברא הראשונה יש לומר שאף שהכל סעודה אחת היא מכל מקום בשני מקומות היא וכל מה שאכל במקום זה צריך לברך אחריו מיד לכתחלה קודם שיעקור למקום אחר לפיכך אין להקל אפילו לצורך מצוה עוברת^{טז} אם לא היה דעתו על זה מתחלה:

י אם עמד והלך לדבר הרשות אפילו שהיה שם הרבה כל שלא שהה כדי שיתעכל המזון שבמעיו^{יז} א"צ לחזור ולברך המוציא כשחזור לאכול במקומו או במקום אחר^{יח} אם לא הסיח דעתו בינתיים אבל אם הסיח דעתו מלאכול עוד^{יט} כיון שיש כאן היסח הדעת ושינוי מקום צריך לחזור ולברך המוציא^כ ממעם שיתבאר בס"י קע"ט^{כא}.

תעט ס"ח ובמ"א שם. ועי' לוח ברה"נ פ"ו סוף הי"ז. סדר ברה"נ פ"ט סוף הי"ז.
סא סעיף ח.
סב אף שיאכל גם במקום השני, וכדלעיל ס"ד.
סג סעיף ג.
סד סעיף ח.
סה אפילו בדעתו לחזור למקומו, ואפילו בדיעבד צריך לחזור ולברך, כדלקמן שם.
סו באין דעתו לחזור למקומו. ובדעתו לחזור נתבאר בתחלת הסעיף דמותר לצורך מצוה עוברת.
סז תוס' פסחים קא, כ ר"ה כשהן. רא"ש פ"ו דחולין ס"ה ה. וכדלקמן ס"ה קפד ס"ג.
סח כדלעיל ס"ג.
סט אף שנתבאר לקמן ריש ס"ה קעט שהיסח הדעת לא הוי סילוק בסעודה.
ע רמ"א שם.
עא סוף ס"א וש"נ.

נב רמ"א ס"ב. וכ"ה בלוח ברה"נ פ"ו הי"ז. סדר ברה"נ פ"ט הי"ז.
נג כל בו שם.
נד רבינו מנוח הל' ברכות פ"ד ה"ד. רמ"א שם. וראה גם תוס' פסחים שם ד"ה כשהן. רא"ש פ"ו דחולין ס"ה ה. וראה גם לקמן ס"ה תפד ס"ו.
נה שאז אין חוששים שישכח לחזור למקומו כי עכ"פ או יברך במקום שגומר סעודתו (מ"א ס"ק ח), ואין זו עקירה ממקומו כיון שהולך על דעת לחזור כדלעיל ס"ד.
נו כל בו שם. רמ"א סוס"ב. וראה גם לקמן ס"ה תפד ס"ו. וכ"ה בלוח ברה"נ פ"ו הי"ז. סדר ברה"נ פ"ט הי"ז.
נז כל בו שם.
נח ב"י שם. רמ"א שם.
נט ראה לקמן ס"ה תלא סעי' ז"ט.
ס עי' מ"א ס"י תעט סק"ב. והיינו כדמסיים: "שדעתו לאכול בבית אחר ולברך שם" - בוימון. וכ"ה לקמן ס"ה

הלכות ברכות שבסעודה קעה תצה

וגם צריך לחזור וליטול ידיו ^{עב} אפילו לא שהה כלל שכיון שהסיח דעתו מן האכילה מן הסתם לא נוהר בשמירת ידיו והסיח דעתו מהן ^{עב}.

ואפילו לא הסיח דעתו מלאכול אם הפליג הרבה בדברים צריך לחזור וליטול ידיו ^{עד} אע"פ שא"צ לברך המוציא ^{עה} מפני שמן הסתם הסיח דעתו משמירתן ^{עו} כמו שנתבאר בס' קס"ד ^{עו}.

ויש מי שאומר ^{עז} שהוא הדין אם עמד להתפלל באמצע סעודתו צריך לחזור וליטול ידיו אחר התפלה כשחוזר לסעודתו משום חשש היסח הדעת בשעת התפלה אלא א"כ שמר ידיו (כמו שבבבלי פסח אע"פ שנמל ידיו בטיבול ראשון חוזר ונוטל לסעודה משום חשש היסח הדעת בשעת אמירת ההגדה כמ"ש בסמ"ע תע"ה ^{עט}).

ולפי מה שנתבאר בס' צ"ב ^פ שהעיקר כהאומרים שהיסח הדעת פוסל בתפלה כמו באכילה א"צ לחזור וליטול ידיו אחר התפלה שהרי משום תפלה עצמה אינו מסיח דעתו ^{פא} משא"כ באמירת ההגדה כליל פסח שאין היסח הדעת פוסל בה חוששים שמא הסיח דעתו ^{פב}.

אבל ברכת המוציא א"צ לברך ^{פג} לדברי הכל ^{פד} אפילו הלך לבית הכנסת להתפלל ^{פה} ושהה שם הרבה כל שלא הסיח דעתו מלאכול עוד ואין התפלה חשובה הפסק בסעודה אפילו היה מוכרח להפסיק ולהתפלל מפני שאין שהות עוד ביום להתפלל אח"כ ^{פי} ואע"פ שבשעת התפלה אי אפשר לו לאכול מאומה אינה חשובה הפסק משום זה ^{פי}.

ואינו דומה לברכת המזון שחשובה הפסק משום זה להצריך ברכה על כוס ברכת המזון הואיל ובשעת ברכת המזון אי אפשר לשתות ^{פז} לפי שברכת המזון הוא סילוק והיסח הדעת על מה שאכל ושתה משא"כ תפלה ^{פח} כמו שיתבאר בס' קע"ט ^צ:

ת ויש אומרים ^{צא} שדברים המעונים ברכה לאחריהם במקומם דינם כדברים שאין מעונים

פד לדיעה הא' שלפנינו – בכל אופן, ולדיעה הב' דלקמן ס"ח – כשהתפלל במקומו, או כשהניח מקצת חברים במקומו. ראה עולת תמיד ס"ק ג.
פה ברייתא פסחים קב, א לתנא קמא דרבי יהודה דרב חסדא קאי כוותיה, והט"ז סק"י לא סמך בעצמו על דבריו, ומה שכתב סוף ס' תעד הטעם שמברכין על כוס שני בסדר של פסח לא קשה מידי לפי מה שכתב המ"א שם, וגם הט"ז עצמו כתב שם תירוץ אחר. וראה גם אליה רבה ס"ק י.
פו רא"ש פסחים שם. שו"ע ס"ו. וראה גם לקמן ס' רע"א ס"א.
פז ראה הטעם לקמן שם.
פח כדלקמן ס' קצ ס"א. ס' תעד ס"א.
פט תוס' פסחים שם וחולין שם. ורא"ש פסחים שם וחולין שם. מור.
צ סעיף ה. וראה גם לקמן ס' קצ שם. ס' רע"א שם. ס' תעד שם.
צא רב ששת פסחים קא, ב. רי"ף שם (שפסק כרב ששת). ר"ן שם ד"ה וקא אמרי בשם הרמב"ן והרא"ה. רמב"ם הל' ברכות פ"ד ה"ג. כסף משנה שם ה"ד. שו"ע ס"א. וראה לוח ברה"ג פ"ו ה"ד, וסדר ברה"ג פ"ט ה"ד, שלא הביא כ"א דיעה הא' דלעיל ס"ג.

עב תוס' ברכות מב, א ד"ה רבי ופסחים שם. רא"ש שם. טור ס' תעו. מ"א ס' קעט סוסק"ב. והיינו כיון שנקרא היסח הדעת לענין ברכה (מ"א שם. ולקמן ס' קעט ס"ה). ולענין הפליג בדברים יתבאר בסמוך דהוי היסח הדעת לענין נט"י אף שאין צריך לברך המוציא. ולענין אם צריך לברך על נטילה זו – ע"י לעיל ס' קסד ס"ב. לקמן ס' קעט ס"ה. ס' תעו סוס"ז.
עג מ"א שם.
עד יומא ל, א. טור ושו"ע ס' קע ס"א. וראה גם לקמן ס' תעה ס"א.
עה מ"א ס' קע סק"ד. והיינו לדיעה הא' שלפנינו אפילו כשיצא והפליג בדברים, ולדיעה הב' דלקמן ס"ח דוקא כשלא יצא.
עו רש"י יומא שם ד"ה נוטל.
עז סעיף ב.
עח מ"א סק"ג.
עט סעיף א וש"ג.
פ סעיף ה וש"ג.
פא אליה רבה סק"א. אבן העזר ס"ו.
פב אבן העזר שם.
פג תוס' פסחים קב, א ד"ה ועקרו וחולין פו, א ד"ה משתא. רא"ש פסחים פ"ו ס' כד וחולין פ"ו ס' ו. טור ושו"ע ס"ו.

תצו הלכות ברכות שנסעודה קעה

ברכה לאחריהם במקומם לענין שינוי מקום בדיעבד שצריך לחזור ולברך אלא א"כ הניח מקצת חברים ^ב.

אבל לכתחלה אסור לעקור ממקומו בלא ברכה אחרונה ^ג (ואפילו לצורך מצוה עוברת ^ד) בדברים המעונים ברכה לאחריהם במקומם אלא א"כ הניח מקצת חברים ודעתו לחזור למקומו שאן ^ה או עקירה ^ו.

ואפילו בדיעבד שלא הניח מקצת חברים ועקר ממקומו וחזר צריך לברך ברכה אחרונה תחלה ואח"כ ברכה ראשונה על מה שיאכל אח"כ ^ז שבין ששינה מקומו הרי פסק סעודתו וזו סעודה אחרת היא ^ח וצריך לברך תחלה על סעודה הראשונה ואח"כ יתחיל סעודה השניה ^ט.

והמנהג במדינות אלו כסברא הראשונה ^י להקל בדברי סופרים.

ואף לסברא האחרונה אין שינוי מקום חשוב הפסק בסעודה אם חזר למקומו אלא כששהה חוץ למקומו כגון שהלך לדבר עם חבירו והפליג בדברים ^{יא} או שהלך לבית הכנסת להתפלל ^{יב} או שהלך לאיזה עסק ושהה בו אבל אם לא שהה אפילו עשה איזה דבר מדברי הרשות בדרך עראי כגון שהוצרך לנקביו ^{יג} ונכנס לבית הכסא ^{יד} וכיוצא בזה (אינו חשוב הפסק בסעודה ואצ"ל אם דיבר עם חבירו ולא הפליג ^{טו} ואפילו הוא דבר הרשות). (ואצ"ל אם יצא להביא דבר מצרכי הסעודה ^{טז}) (ולכן השמש המשמש בסעודה אע"פ שהולך ובא תמיד ממקום למקום אינו נחשב שינוי מקום לו לחזור ולברך בכל פעם שבא אף לפי סברא זו ^{יז}).

(והוא הדין לסברא הראשונה אין שינוי מקום חשוב הפסק בכל זה בסעודה אף אם עדיין לא אכל כזית ^{יח} שא"צ לברך כלל ברכה אחרונה והוא הדין בדברים שאינם מעונים ברכה לאחריהם במקומם אם קבע עליהם והם דברים שקביעותם קביעות ^{יט} כמ"ש בס"י רי"ג ^כ מפני שאין הפסק עראי חשוב להפסיק סעודת קבע ^{כא}).

ואצ"ל מי שישן שינת עראי במקום סעודתו שאין חשוב הפסק בסעודה וחזר ואוכל בלא ברכה ^{כב} לדברי הכל.

- צב** בדייתא שם קב, א וכרבי יהודה. רמב"ם שם ה"ד. שו"ע ס"ב.
- צג** ס"ו סק"ב. מ"א סק"א. והיינו שלא יסמוך על מה שיברך אח"כ כשיחזור למקומו.
- צד** משמעות הברייתא שם. רמב"ם שם. שו"ע שם.
- צה** ע"י לעיל ס"ה, לדיעה הא', שאפילו הניח מקצת חברים אסור לכתחלה (אלא במצוה עוברת).
- צו** רמב"ם שם ה"ג. שו"ע ס"א.
- צז** בדלעיל ס"ג לענין דברים שאין מעונים ברכה לאחריהם במקומם וש"נ.
- צח** אם הם דברים המעונים ברכה לאחריהם במקומם. וראה העו"ב (ירוש"ו) ח"ו ע' שמט ואילך. וע"י לקמן ס"י קפד ס"א וש"נ.
- צט** רמ"א ס"ב.
- ק** תוספתא ברכות פ"ד ה"ח. הובא בתוס' פסחים קב, א סד"ה כשהן. ומבארים דס"ל לברייתא כרבי יהודה דלעיל. וברשב"א חולין פו, ב מבואר דלרי"ף הג"ל הוי כהלכה.
- קא** ברייתא פסחים קב, א לרבי יהודה.
- קב** רמב"ן במלחמות פסחים פ"י ד"ה ועוד מתני' לא יפחתו. אהל מועד שער הברכות דרך נתיב ה בשם הר"ם. רמ"א ס"ו. ולענין נמ"י ראה לעיל ס"י קסד ס"ב וש"נ. קג יד אהרן בשם מהריק"ש.
- קד** שו"ע. וע"י תהלה לדוד ס"ק א. וראה מ"מ וציונים.
- קה** וכו' בלוח ברה"נ פ"ו ה"ח. סדר ברה"נ פ"ט ה"ח – לענין דברים שאין מעונים ברכה לאחריהם במקומם.
- קו** ראה תולין קו, ב. טור ושו"ע ס"י קסט ס"ג. לעיל ס"י קסז סוף סמ"ו. וראה מ"מ וציונים.
- קז** ראה לעיל ס"ג.
- קח** בלוח ברה"נ שם ובסדר ברה"נ שם (וכ"ה לקמן ס"י ר"ג סוס"א): כגון שכר ומי דבש במדינות אלו, ובלוח ברה"נ שם הוסיף בחצ"ע"ג גם "שתיית קאווי". וראה פתחי הלכה פ"ו הע' 71. ברי השלחן ס"י נו ס"ק ח.
- קט** סעוף א.
- קי** ראה מנחת פתים (השמטות לס' רענ). מגיני השלחן ע' רלג.
- קיא** רא"ש תענית פ"א ס"י יד. שו"ע ס"ו.

הלכות ברכות שבסעודה קעה

תצו

אבל שינת קבע הוא סילוק והיסח הדעת יותר מדאי וחשובה הפסק ק"ב לדברי הכל אע"פ שישן במקום סעודתו.

אבל כל שניעור אע"פ שהפליג הרבה בדברים אחרים במקום סעודתו כל שלא הסיח דעתו מלאכול חוזר ואוכל בלא ברכה לדברי הכל ויש אומרים שאפילו הסיח דעתו כמו שנתבאר ק"ג בסי' קע"ט ק"ד:

אחד החכמים

מן האוכל בשדה שאינה מוקפת מחיצות כיון שנתרחק עד שלא יוכל לראות מקומו הראשון נקרא שינוי קט"ו (כמו מחדר לחדר שבהקף מחיצות קט"ז) ואפילו אוכל פירות האילן במזרחו וחוזר ואוכל במערבו ק"ז כיון שאינו רואה מקומו מפני האילן שמפסיק נקרא שינוי מקום ק"ח וצריך לחזור ולברך אם לא היה בדעתו לאכול במערבו כשבירך במזרחו ק"ט.

אבל אם אוכל בחדר אחד אע"פ שיש מקום גבוה באמצע ובא לאכול אחריו כגון אחורי התנור שאינו יכול לראות משם מקומו הראשון אין זה שינוי מקום שכיון שמוקף מחיצות הרי הכל אחד ק"ב.

אחד החכמים

וכן אם היה בגן קכ"א ורוצה לאכול מפירות כל אילן ואילן כיון שבירך על אחד א"צ לחזור ולברך על האחרים אם היה בדעתו כן כשבירך קכ"ב שאם לא כן גמלך הוא וצריך לחזור ולברך קכ"ג.

הגהות

ואע"פ שהיה בדעתו כן אם אין הגן מוקף מחיצות אין דעתו מועלת כלום לכל האילנות שאינו רואה מקומו הראשון קכ"ד שזהו שינוי מקום שצריך לחזור ולברך קכ"ה ואינו דומה כלל לאילן אחד ממזרחו למערבו שהוא כמו מחדר לחדר בבית אחד קכ"ו שדעתו מועלת קכ"ז אבל שינוי מקום שמאילן לאילן דומה לשינוי מקום שמבית לבית כיון שאינם מוקפים מחיצות אבל כל שרואה מקומו הראשון אין כאן שינוי מקום כלל אפילו מאילן לאילן כיון שאינו מוקף מחיצות קכ"ח ויש מי שמחמיר גם בזה קכ"ט וספק ברכות להקל.

ומגן לגן המוקפים מחיצות כל אחד בפני עצמו אפילו הן סמוכים זה לזה צריך לחזור ולברך אפילו אם כשבירך היה דעתו על הכל ק"ל לפי שהם כמו מבית לבית קכ"א שאין דעתו מועלת כלום קכ"ב:

קכג לבוש ס"ה. וברלעיל קו"א ס"ק א. משא"כ בחדר אחד (אחורי התנור דלעיל), דמיירי שגמל המאכל בידו, כרלעיל שם. ועי' אליה רבה ס"ק ז. וראה העו"ב (ירות') ח"ז ע' שנו.
קכד וכ"ה בסדר ברה"ג שם.
קכה אליה רבה סק"ו ממשמעות המ"א סק"ט.
קכו משמעות המ"א סק"ה.
קכז כרלעיל ס"א וש"ג.
קכח משמעות הב"י שם. אליה רבה שם.
קכט ט"ז סוף ס"ק ט. הובא באליה רבה שם.
קל ארחות חיים שם. שו"ע ס"ג.
קלא עולת תמיד סק"ב. אליה זוטא סק"ג. אבן העזר ס"ב.
קלב כרלעיל ס"א וש"ג. וכ"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם.

קיב משמעות הרא"ש שם ושו"ע שם.
קיג ארז"ל: שיתבאר.
קיד סעיף א וש"ג.
קטו ב"י ד"ה גרסינן. כסף משנה הל' ברכות פ"ד ה"ה.
קטז דלעיל ס"א.
קצו ירושלמי ברכות פ"ו ה"ה. דנב"ס הל' ברכות פ"ד ה"ה. שו"ע ס"ב.
קיה ב"י וכסף משנה שם. מ"א סק"ה.
קית ראב"ד שם. באר הגולה.
קכ נו"א שם. וכ"ה בלוח ברה"ג פ"ו הי"ט. סדר ברה"ג פ"ט הי"ט.
קכא מוקף מחיצות, כדמוכח מהמשך הסעיף. וכ"ה בסדר ברה"ג פ"ט ה"כ. מ"א סק"ט.
קכב ארחות חיים הל' ברכות ס"י יח. שו"ע ס"ג. וכ"ה בלוח ברה"ג פ"ו ה"כ. סדר ברה"ג שם.